

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија

***Подобрување на соработката на граѓанските организации и
државните институции во насока на унапредување на системот
на социјална заштита***

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија

Наслов:

Подобрување на соработката на граѓанските организации и државните институции
во насока на унапредување на системот на социјална заштита

Издавач:

Институт за Демократија “Социетас Цивилис” – Скопје (ИДСЦС)

За издавачот:

Марко Трошановски, претседател на ИДСЦС

Автор:

Игор Николоски

Контакт:

contact@idscs.org.mk

02/3094 760

Ул. Митрополит Теодосиј Гологанов 42А/3, 1000 Скопје

Скопје, март, 2017

Оваа публикација е изготвена со помош на Европската Унија. Содржината на публикацијата е единствена одговорност на Институтот за Демократија “Социетас Цивилис” - Скопје и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската Унија

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија

ВОВЕД И МЕТОДОЛОГИЈА

Системот на социјална заштита во Република Македонија континуирано се унапредува за да обезбеди ефикасна достапност до правата и услугите за најранливите категории на граѓани. За унапредување и подобра ефикасност на истиот и што поголем опфат на најранливите категории на социјално загрозени лица, потребно е меѓу другото и унапредување на постојната соработка помеѓу надлежните државни институции, единиците на локална самоуправа и граѓанскиот сектор.

Оваа анализа претставува осврт на состојбата со граѓанските здруженија кои работат во областа на социјалната заштита во Република Македонија и нивната соработка со институциите на државно и локално ниво. Основа за спроведување на анализата се податоците од извештаите од спроведени истражувања за работењето на Центрите за социјална работа во Република Македонија, и извештај од наодите на граѓанските здруженија впишани во Регистарот на Министерството за труд и социјална политика кои вршат активности во полето на социјална работа спроведени во рамките на проектот “Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите” спроведуван од страна на Институтот за Демократија “Социетас Цивилис” и проектните партнери. Исто така, во анализата се користени податоци од стратешки документи кои се однесуваат на граѓанскиот сектор и можностите за соработка со државните институции како на пример Стратегија за соработка на Владата со граѓанскиот сектор“-2012-2017 година, Индексот на развој на граѓанските организации во Република Македонија од 2015 година, Законот за здруженија и фондации во 2010 година и подзаконските акти за негово спроведување, Кодексот на добри практики за учество на граѓанскиот сектор во процесот на креирање политики во 2011.

Во анализата се утврдени слабите и силни страни на граѓанскиот сектор од аспект на правното опкружување, финансиската состојба, кадровската екипираност. Наведените препораки во анализата се дадени во насока на придонес за поефикасна и подобра соработка на граѓанските организации од областа на социјална заштита со државните институции и надградба на постоечкиот систем за социјална заштита во Република Македонија.

Владата на Република Македонија, преку Одделението за соработка со невладините организации го следи и координира спроведувањето на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор, се грижи за унапредување на соработката на Владата со граѓанскиот сектор преку вклучување на граѓанските организации во процесот на креирање политики и создавање услови за финансиска одржливост на граѓанскиот сектор, Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија
како и врши стручно-административна поддршка на работата на Комисијата за распределба на финансиски средства наменети за финансирање на програмските активности на здруженија и фондации од Буџетот на Република Македонија. Во рамки на својот делокругот на работа е и организирање на консултации со граѓанскиот сектор во врска со донесувањето на Одлуката за основање Совет за соработка меѓу владата и граѓанскиот сектор и Одлуката за финансирање здруженија и фондации од државниот буџет. Според Индексот на одржливост на граѓанските организации во Република Македонија за 2015 година состојбата во однос на последните две горенаведени активности кое ги спровело одделението е непроменета.

Заради подобра координација и комуникација со државните институции, одделението за соработка со невладини организации воспостави интерна (функционална) мрежа на државни службеници во министерствата одговорни за соработка со граѓанскиот сектор. Во рамките на Министерството за труд и социјална политика (МТСП) од 2004 година воспоставен е и Регистар на здруженија на граѓани од областа на социјалната заштита и во моментот во него се запишани вкупно 75 здруженија кои работат на различни прашања од областа на социјалната заштита. Регистарот е формиран заради подобар увид од страна на МТСП кои граѓански организации работат во областа на социјална заштита и со самиот упис во регистарот тие граѓански организации може да учествуваат на јавни повици за доделување на грантови спроведувани од страна на МТСП. Комисија составена од претставници на Министерството за труд и социјална политика одлучува врз основа на претходно утврдени критериуми дали може да влезе во регистарот ново здружение на граѓани од областа на социјална заштита. Критериуми врз основа на што се одобрува упис во регистарот на невладини организации од областа на социјална заштита во МТСП се следните: Барање за упис во регистар на здруженија на граѓани од областа на социјалната заштита; Решение за упис во Централен регистар (член 153 од Законот за социјална заштита); Статут на здружението на граѓани (член 153 од Законот за социјална заштита); Програма за работа (член 153 од Законот за социјална заштита), Најмалку три реализирани проекти од областа на социјалната заштита (член 154 од Законот за социјална заштита) со активности, цел, целни групи, буџет, временски период; Доказ за економско и финансиско работење врз основа на скратен сметководствен исказ од годишна сметка (член 154 од Законот), Доказ за исполнување на условите за соодветен простор за работа и кадровски услови, согласно со овој закон; Период на активно работење во областа на социјалната заштита или социјална политика најмалку три години од денот на основањето (член 154 од Законот за социјална заштита).

Исто така изработен е национален стратешки документ “Стратегија за соработка на Владата со граѓанскиот сектор” 2012-2017 година. Врз основа на анализа на ситуацијата во Република Македонија, потребите на Владата и граѓанскиот сектор, и споредбените искуства, во Стратегијата определени се повеќе приоритетни области за нејзина активност
Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија
во периодот 2012-2017 година од кои позначајни се: активно учество на граѓанскиот сектор во дефинирање политики, закони и европска интеграција како на пример: анализа за досегашната вклученост на граѓанскиот сектор во програмирањето на користењето на ЕУ фондовите за претпристапна помош и нивно следење и препораки за подобрување како и дефинирање на програма за партнерство во развојот на институционална, стратегиска и законска рамка за развојна помош и нивно спроведување и механизми за соработка во оваа област. Следна приоритетна област е економски и социјален развој и кохезија односно развој на социјалната економија и развивање на партнерства помеѓу јавниот сектор, граѓанските организации, и деловниот сектор за постигнување на економски и социјален развој).

Сепак, генерално гледано, според анализата на Индексот на одржливост на граѓанските организации во Република Македонија за 2015 година, кој е развиен од Американската агенција за меѓународен развој (УСАИД), а во Република Македонија од 2015 година се спроведува во партнерство со Балканска мрежа за развој на граѓанското општество (БЦСДН) покажува дека е “умерено развиено“. Имено, Индексот претставува алатка за мерење на напредокот на граѓанскиот сектор и ја оценува околината во која делува граѓанското општество, притоа фокусирајќи се на 7 димензии: правната рамка, организацискиот капацитет, финансиската одржливост, застапувањето, обезбедување на услуги, инфраструктурата и имиџот на граѓанските организации во јавноста. Секоја од областите се оценува поединечно на скала од 1 до 7, при што 1 означува највисоко ниво, а 7 најниско ниво на развој. Просечната оценка за одржливост на граѓанските организации во Република Македонија за 2015 година по однос на сите претходно наведени димензии изнесува 3,8. Правната околина во која делуваат организациите е влошена во 2015 година поради честите правни промени кои резултирале со правна неизвесност околу работењето на граѓанските организации. На пример, законите кои го регулираат привременото и хонорарното работење се сменети неколкупати во текот на 2015 година, за на крај да бидат повлечени во јули 2015 година. Исто така, согласно овој документ сеуште не е подобро спроведувањето на Стратегијата за соработка помеѓу Владата и граѓанскиот сектор 2012-2017 година, додека финансиската одржливост е малку подобрена.

Сепак, изминатиов период спроведени се одредени активности во насока на зајакнување на соработка со граѓанските организации, меѓу останатите и назначени се одговорни лица за соработка со граѓанските организации во ресорните министерства и развиен е систем за размена на информации и консултации; вклучени се граѓанските организации во меѓусекторски советодавни тела и спроведување заеднички проекти, како што е на пример, Заедничкиот консултативен комитет (ЗКК) на граѓанското општество на ЕУ и Република Македонија и Националното координативно тело за општествена одговорност на претпријатијата; како и вклучени се претставници од граѓанските организации во

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија
работните тела кои се формираат со цел да се следат оперативните програми од ИПА, како
и нивното консултирање за проектните фишеа.

АНАЛИЗА НА ПОДАТОЦИ И КЛУЧНИ НАОДИ

Човечките ресурси како од аспект на можноста за задржување на кадарот така и од аспект на образовниот профил се една од послабите карактеристики на граѓанскиот сектор, поради малиот број професионално ангажиран персонал. За одредени организации, задржувањето на кадарот во самата организација е проблематично поради зависноста од постојан прилив на финансиски средства, а со самото тоа и ограничена финансиска ликвидност, како и ограничени активности кои во генерално гледано се сведуваат на спроведување на донаторски проекти (најголем дел од приходите се од надворешни донатори односно ИПА проекти). Во просек, изминатите 3 години, дури 74,5% од буџетите на организациите зависат токму од меѓународните донатори¹ Државната поддршка е незначителна. Според Извештајот за овозможувачката околина за развој на граѓанско општество на МЦМС за 2015 година, само 22% од граѓанските организации добиваат финансиска поддршка од државата и таа изнесува само 10% од нивните буџети. Вкупната поддршка од државата во 2015 година изнесувала околу 4.515.560 (милиони) евра, што е слично како 2014 година, но не ги задоволува потребите на граѓанскиот сектор. Владините средства се распределуваат преку неколку институции, како Одделението за соработка со невладини организации (дел од Генералниот секретаријат на владата), Министерството за труд и социјална политика, Министерството за култура и Секретаријатот за спроведување на охридскиот рамковен договор. Со овие средства се поддржуваат проектни активности, а не подразбираат институционална поддршка или кофинансирање.²

Од аспект на стручните капацитети со кои располагаат граѓанските организации од областа на социјалната заштита како што се социјални работници, психолози, педагози, правници, социолози, дефектолози, економисти, истражувачи и други области од Извештајот утврдено е дека анкетираниите граѓански организации не располагаат со просечно повеќе од 50% од сите горенаведени образовни профили³. Имајќи во предвид дека горенаведените профили се сметаат за стручни во областа на социјалната заштита, може да се констатира дека и покрај законски регулираната можност организациите да извршуваат работи и даваат услуги од оваа област, тие не поседуваат доволно стручен кадар за таквите свои активности. Доколку се настојува да се даваат квалитетни услуги и да извршуваат работи од областа на социјална заштита, значаен предизвик за граѓанскиот

¹ Извор: Извештај од наодите на граѓанските здруженија и впишани во Регистарот на Министерството за труд и Социјална политика кои извршуваат активности во полето на социјалната работа

² Извор: 2015 ИНДЕКС НА ОДРЖЛИВОСТ НА ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ – МАКЕДОНИЈА-USAID

³ Извештај од наодите на граѓанските здруженија и впишани во Регистарот на Министерството за труд и Социјална политика кои извршуваат активности во полето на социјалната работа

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија
сектор во наредниот период е да се промени структурата на вработените во граѓанскиот
сектор во насока на поголемо процентуално учество на стручен кадар од областа на
социјална заштита.

Слабост со кои се соочуваат граѓанските организации е и недоволното или крајно отсуство на посетеност на обуки во областа на социјалната заштита. Процентуално изразено 38,5% од организациите посетувале обуки во областа на социјалната помош и заштита, а 61,5% не посетувале или немаат податоци за тоа.⁴ Овој недостаток се надоврзува на претходно наведеното. Граѓанските организации во најголем дел не располагаат со соодветен стручен кадар, а и кадарот со кој располагаат недоволно или воопшто не е вклучен во обуки од областа на социјалната заштита што претставува додатна пречка во делот на давањето на квалитетни услуги и вршење на активности од областа на социјална заштита.

Од аспект на географската покриеност генерално се забележува дека постојат значителни разлики помеѓу граѓанските организации кои работат во градовите и оние во руралните средини. Поконкретно, организациите кои работат во поголемите градови се поразвиени и поактивни во процесите на национално ниво, додека оние во руралните средини немаат доволно капацитети ниту одржливост да можат значително да придонесуваат во развојот на општеството.⁵ Високата стапка на невработеност (26,1% во 2015 година и стапка на сиромаштија од 21,5% во 2015 година⁶ во Република Македонија се едни од најсериозните предизвици со кои се соочува македонската економија. Овие проблеми се посебно истакнати во руралните делови.

Волонтерството во граѓанските организации има тренд на пораст за разлика од центрите за социјални работи во Република Македонија. Согласно Националната програма за развој на социјална заштита 2011-2021 година како еден од приоритетите е наведено и потребата од развој на волонтерската работа во организациите кои вршат активности и даваат услуги во социјалната сфера имајќи го во предвид значењето од стекнување на практично искуство преку волонтерската работа. Иако од извештајот⁷ може да се констатира дека има постојан пораст на ангажирани волонтери во периодот (2013-2015 година) за повеќе од 100%, сепак според Светскиот индекс за добротворство (WGI) за 2015 година, само 9% од испитаниците во Република Македонија одговориле дека учествувале во волонтерска акција во 2014 година, за разлика од 2013 година кога бројката изнесувала 14%.

⁴ Извештај од наодите на граѓанските здруженија и впишани во Регистарот на Министерството за труд и Социјална политика кои извршуваат активности во полето на социјалната работа

⁵ Извор: Стратегија за соработка на Владата со граѓанскиот сектор“ -2012-2017 година

⁶ Извор: Државен завод за статистика

⁷ Извештај од наодите на граѓанските здруженија и впишани во Регистарот на Министерството за труд и Социјална политика кои извршуваат активности во полето на социјалната работа

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија

Од аспект на соработката на граѓанските организации со центрите за социјална работа и единиците за локална самоуправа, најголем дел од граѓанските организации односно 85% од испитаните се изјасниле дека е добра соработката со центрите за социјална работа.⁸ Соработката се остварува преку размена на искуства, обуки, работилници, семинари, но помала во изработка на заеднички проекти.⁹ Во однос на соработката на граѓанските организации со единиците на локална самоуправа (ЕЛС) односно општините, соработката е на пониско ниво споредено со центрите за социјална работа. Повеќе од 50% од вкупниот број на анкетирани граѓански организации одговориле дека не учествувале пример во изготвување на општински акциски план за социјална заштита, а како најчеста причина за тоа се наведува неинформираноста на организациите за можноста и учество во подготовка на акцискиот план додека повеќе од 80% од вкупниот број на анкетирани граѓански организации навеле дека не учествувале во мониторинг на спроведување на локалните акциски планови за социјална заштита¹⁰. Генерално, и учеството на Центрите за социјални работи (ЦСР) во изработката на локални акциски планови за социјална заштита е речиси незначително. Досегашната соработка на ЦСР со ЕЛС се заснова на доставување на податоци за број на корисници по одделни права од социјалната заштита врз основа на претходно барање на ЕЛС.

Односот Влада-граѓански сектор е особено важен во услови кога општеството се развива и кога има потреба од дополнителни ресурси и експертиза за задоволување на проблемите на заедницата. Во Република Македонија граѓанскиот сектор речиси и да не е вклучен во креирањето и дијалогот за јавни-приватни партнерства за постигнување на одржлив економски раст и социјална кохезија за разлика од државите членки на Европската Унија каде се забележува дека е сè поактивна улогата и придонесот на граѓанскиот сектор во остварување на потребите на заедницата, како и соработка со граѓанските организации во давање услуги и спроведување на проекти во јавни дејности. Така на пример во Унгарија, некои од регионалните центри за вработување соработуваат со невладините организации за да им се помогне на лицата кои бараат вработување вклучувајќи ги и потешко вработливите лица како што се лицата со посебни потреби. Во Германија пак Федералниот центар за политичко образование финансиски ги поддржува невладините организации за да спроведуваат младински програми за образование.¹¹

Иако Регистарот на граѓанските организации кои вршат активности од областа на социјална заштита што се води во МТСП е значајно од аспект на нивно препознавање од

⁸ Извор: Извештај од Анкета во Центри за социјална работа

⁹ Извештај од наодите на граѓанските здруженија и впишани во Регистарот на Министерството за труд и Социјална политика кои извршуваат активности во полето на социјалната работа

¹⁰ Извештај од наодите на граѓанските здруженија и впишани во Регистарот на Министерството за труд и Социјална политика кои извршуваат активности во полето на социјалната работа

¹¹ Извор: http://www.icnl.org/research/journal/vol7iss4/art_1.htm

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија
страна на државна институција, со исклучок што се контактираат за да се поканат на јавни повици за доделување на грантови, друг сет на активности поврзани со регстарот практично не постојат. Имено, не е воспоставена пракса на редовна комуникација на задолжено лице од МТСП со граѓанските организации впишани во регстарот на МТСП, износот на средства наменет за проекти што се одобруваат од страна на МТСП се скромни (во 2015 година на пример само 1.500.000,00 денари биле одобрени за проекти на граѓанските организации од регстарот).¹² Не се врши редовно ажурирање, проверка и бришење на неактивни или ликвидирани граѓански организации од Регстарот. Нема иницијативи од страна на МТСП за проширување на соработката со граѓанските организации впишани во регстарот на МТСП.

За разлика од растечкиот тренд на широкораспространета практична примена на социјалното претприемништво во Европа, воведувањето, промоцијата и развојот на социјалното претприемништво¹³ во Република Македонија е сеуште во почетна, иницијална фаза. Сеуште не е законски регулирано социјалното претприемништво (не е донесен Закон за социјално претприемништво), постои отсуство на активности и програми за развој на социјалното претприемништво, информативни сесии на невработените и социјално загрозените лица за значењето и функционирање на потенцијални социјални претпријатија и сл. односно можноста пред се на вработување на најранливите категории на невработени лица (бездомни лица, поранешни корисници на дрога, поранешни штитеници во казнено поправни домови, поранешни затвореници, лица со попреченост, млади и долгорочно невработени лица и сл.) и решавање на значајни општествени проблеми. Со законско регулирање на социјалното претприемништво покрај другото ќе се дефинираат и различните форми на социјално претприемништво во кои ќе најдат свое место и граѓанските организации како социјални претприемачи и можност преку отпочнување на бизнис/економски активности да се врши трансформација на граѓанските невладини организации во социјални претпријатија и отворање на нови работни места.

Во досегашната пракса при креирање на активните мерки за вработување кои се имплементираат од страна на Агенцијата за вработување на Република Македонија како корисници на мерките не се предвидени граѓанските организации ниту се креирани посебни мерки адаптирани согласно нивното работење. Во Европската Унија, мерките за вработување се повеќе се имплементираат преку партнерство на владини и невладини организации. Партнерствата се застапени и на локално ниво. Овие партнерства се со цел да се овозможи креирање и имплементација на програми прилагодени на локалните потреби.¹⁴ Исто така некои од услугите за вработување како што се : посредување за

¹² Извор: Министерство за труд и социјална политика

¹³ Извор: Програма за реформи во вработувањето и социјалната политика 2020 година

¹⁴ Извор: Employment Services and Active Labor Market Programs in Eastern European and Central Asian Countries- World bank

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија
вработување, кариерно советување, работни клубови се повеќе се даваат на outsourcing,
со поддоговор да ги реализираат невладините организации во земјите од Европската унија
како на пример: Чешка република, Бугарија, Полска, Романија.¹⁵

ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Врз основа на претходно утврдените наоди за сотојбата во која се наоѓа невладиниот сектор во Република Македонија и соработката на граѓанските организации со институциите на државно и локално ниво произлегуваат препораки за подобрување на капацитетите на невладините организации и зголемување на соработка со институциите притоа земајќи ги предвид и европските искуства.

Центрите за социјални работи и другите надлежни институции кои вршат активности од област на социјална заштита несомнено имаат огромно искуство во својот делокруг на работење. Препорака е редовно одржување на заеднички работилници, обуки во различни сфери кои се од значење за работењето на граѓанските организации, размена на искуства, организирање на заеднички студиски посети во земјите од европската унија за стекнување на значајни искуства од имплементација на европскиот систем на социјална заштита. На тој начин би се подигнал и степенот на соработка и доверба на граѓанските организации со центрите за социјална работа и другите надлежни државни институции (МВР, центри за вработување и сл.) и би се зголемила ефикасноста на системот на социјална заштита во Република Македонија.

Редовно ажурирање на Регистарот на невладини организации што се води во МТСП, значајно зголемување на износот на средства што се одобруваат од страна на МТСП за проекти (во 2015 година на пример само 1.500.000,00 денари биле одобрени за проекти на невладините организации од регистарот)¹⁶, воспоставување на пракса на редовна комуникација на задолжено лице од МТСП со граѓанските организации впишани во Регистарот на МТСП. Проширувањето на соработката на МТСП со невладините организации од регистарот во правец на заедничко пишување и аплицирање на проекти финансирани од Европските фондови би можело да бидат нови иницијативи со кои би се активирале граѓанските организации од областа на социјална заштита и сл.

Развојот на концептот јавно-приватно партнерство би имало двоен позитивен ефект за граѓанскиот сектор: одржување и пораст на професионално ангажиран кадар и стабилност во работењето на граѓанските организации на долг рок. Исто така препорачливо би било да се утврди минимум процентуално учество на професионален кадар (социјални работници, психолози, педагози, правници, социолози, дефектолози, економисти,

¹⁵ Извор: Employment Services and Active Labor Market Programs in Eastern European and Central Asian Countries- World bank

¹⁶ Извор: Министерство за труд и социјална политика

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите (Проектот е финансиран од Европската Унија истражувачи) во оние граѓански невладини организации кои имплементираат проекти или се вклучени во активности и давање на услуги од областа на социјална заштита.

Согласно слабите показатели од направената анализа од Светскиот индекс за добротворство (WGI) за процентуална застапеност на волонтерската работа во Република Македонија, поттикнувањето на волонтерската работа посебно меѓу младите лица е значајно заради стекнување со практично работно искуство. Организирани тимови со претставници на граѓанските организации и надлежните државни институции инволвирани во функционирањето на системот на социјална заштита препорачливо е да одржуваат редовни информативни сесии на младите лица од завршни години на средно и високо образование, лицата кои се водат како долгорочни невработени лица и корисници на социјална помош за значењето и придобивките од волонтерската работа како еден од поефикасните начини за активација и стекнување на реално работно искуство со што значително се подобрува нивната вработеност.

Потребен е сет на мерки посебно на локално ниво односно акцентот да се стави на забрзан процес на децентрализација во кој би се опфатил и граѓанскиот сектор. Така на пример на граѓански организации кои работат на локално ниво потребно е да се зајакнат со стручен кадар од областа на социјална заштита за чие финансисрање во одреден претходно дефиниран процент би субвенционирала едницата за локална самоуправа. Исто така од страна на единиците за локална самоуправа значајна помош би била обезбедување на простор и опрема за работа на локалните граѓански организации. За возврат знаењето и искуството што го имаат граѓанските организации ќе може да искористи за обуки на вработените во единиците за локален економски развој за пишување, аплицирање па и заедничко аплицирање на ИПА проекти со што би имале бенефит и двете страни.

Соработка на локалните граѓански организации со локалните центри за вработување, локалните центри за социјална работа и единиците на локална самоуправа за повеќе теми: изработка на т.н социјална мапа на социјално загрозени категории на лица на локално ниво, креирање на заеднички активности за анимирање на социјално загрозените и нивно запознавање и вклучување во активните програми и услуги што ги нуди Агенцијата за вработување на Република Македонија преку локалните центри за вработување или волонтерска работа во Центрите за социјални работи и граѓанските организации, утврдување на можности за вклучување на граѓанските организации како корисници на активните мерки за вработување или да се пилотираат мерки за вработување во кои би биле вклучени граѓанските организации, заедничка изработка и мониторинг на локални (општински) акциски планови за социјална заштита и сл.

На крај, за заживување на социјалното претприемништво во Република Македонија потребно е создавање на поттикнувачко правно окружување за социјално претприемништво, пред се донесување и примена на Законот за социјално

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.

Унапредување на социјалната вклученост преку ефективно искористување на ЕУ фондовите
Проектот е финансиран од Европската Унија
претприемништво, и меѓудругото создавање на можности за вклучување на потребите на граѓанските организации во генералните програми за развој на претприемништво и ќе даде поддршка кон креирање на бизнис-моделите кои ги интегрираат економските и социјалните интереси и ќе овозможат создавање поволна рамка за развој на социјалното претприемништво во граѓанскиот сектор и нивно преминување во т.н социјални претпријатија. На тој начин би се подобрила на долг рок и финансиската состојба на граѓанските организации и би се овозможило зголемување на бројот на одржливи вработувања, создавање на професионален кадар, а со тоа и можност за нивно поактивно вклучување во економско-социјалната сфера.

Изразените гледишта во никој случај не ги рефлектираат гледиштата на Европската Унија.